

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 1 «22» 01 2025 р

Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних
захворюваннях»

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

90 год / 3 кредити ЄКТС

Київ – 2025

Робочу програму навчальної дисципліни «Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях» розроблено на основі освітньо- професійної програми 227 «Терапія та реабілітація», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація».

РОЗРОБНИКИ:

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика. доктор медичних наук, професор

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Олександр СТАХОВСЬКИЙ завідувач відділенням пластичної та реконструктивної онкоурології Національного інституту раку, доктор медичних наук, Заслужений лікар України.

Прокіп ГОРДІЙЧУК завідувач кафедри онкології, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Гарант ОПП

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 20 від 19 грудня 2024 року

Завідувач кафедри професор _____ **Олександр Владимиров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 1 від 15 січня 2025 року

Голова ВРФ професор _____ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна Дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	7
7. Самостійна робота	8
8. Перелік питань для підсумкового контролю	9
9. Методи навчання	10
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	10
11. Рекомендований бібліографічний список	11

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях», є обов'язковим компонентом освітньо- професійної програми «Терапія та реабілітація» спеціальності шифр 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»		
Спеціалізація (за наявності)	227.1 «Фізична терапія»		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90 годин		
Кількість кредитів	3 ЄКТС		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	2	-	-
Семестр	4	-	-
Лекції	18/0,6 ЄКТС	-	-
Практичні	18/0,6 ЄКТС	-	-
Семінарські	-	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	54/1,8ЄКТС	-	-
Вид контролю	Диф. Залік	-	-

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна «Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях» є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Терапія та реабілітація» підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізацією 227.01 «Фізична терапія», належить до циклу професійної (фахової) підготовки, базується на раніше здобутих знаннях з клінічних і медико-біологічних дисциплін та забезпечує формування фахових компетентностей, необхідних для планування і реалізації програм фізичної терапії у пацієнтів хірургічного та онкологічного профілю, інтегруючись із клінічною практикою та виконанням кваліфікаційної роботи магістра

2.2. Мета дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях» є формування у здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні професійних компетентностей, необхідних для планування, реалізації та оцінювання програм фізичної терапії у пацієнтів хірургічного та онкологічного профілю з

урахуванням етапів лікування, функціонального стану пацієнта, принципів доказової медицини, міждисциплінарної взаємодії та забезпечення безпеки пацієнта

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо сучасних підходів фізичної терапії при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях; набуття навичок оцінювання функціонального стану пацієнтів хірургічного та онкологічного профілю на різних етапах лікування; формування вміннь планувати, реалізовувати та коригувати індивідуальні програми фізичної терапії з урахуванням клінічних показань і протипоказань; оволодіння методами профілактики післяопераційних та онкологічних ускладнень засобами фізичної терапії; розвиток клінічного мислення, професійної відповідальності та навичок міждисциплінарної взаємодії у процесі реабілітації пацієнтів

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на попередньо здобутих знаннях і вміннях з таких навчальних дисциплін як: «Фізична терапія», «Клінічна медицина», «Хірургія», «Онкологія», «Патологія», «Біомеханіка та кінезіологія», «Методи оцінювання функціонального стану», «Доказова медицина», що забезпечують розуміння патогенезу захворювань, принципів лікування та реабілітації пацієнтів.

Результати вивчення дисципліни використовуються під час опанування таких освітніх компонентів: «Фізична терапія в травматології та ортопедії», «Кардіо-респіраторна фізична терапія», «Неврологічна реабілітація», «Паліативна та відновна медицина», а також у процесі проходження клінічної практики та виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Відповідно до освітньої програми 227 «Терапія та реабілітація» вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

РН 02 Дотримуватись юридичних та етичних вимог, провадити діяльність з інформованої згоди пацієнта/клієнта.

РН 06 Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 07 Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.

РН 09 Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

РН 11 Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

РН 15 Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншим фахівцями.

РН 22 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах.

РН 23. Створювати та реалізовувати програму фізичної терапії осіб з мультисистемними ускладненнями у разі уражень опорно-рухового апарату та нервової системи, зокрема після бойових травм.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У процесі вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково- обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 06. Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

СК 12. Здатність надавати першу до медичну допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

5. Програма навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни «**Фізична терапія при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях**» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні системи професійних знань, умінь і практичних навичок, необхідних для здійснення фізичної терапії та реабілітації пацієнтів хірургічного й онкологічного профілю. Зміст програми охоплює сучасні теоретичні засади фізичної терапії у передопераційному та післяопераційному періодах, особливості реабілітації онкологічних пацієнтів на різних етапах лікування, методи оцінювання функціонального стану відповідно до Міжнародної класифікації функціонування (МКФ), принципи планування та реалізації індивідуалізованих програм фізичної терапії, профілактику ускладнень і забезпечення безпеки пацієнта. Програма реалізується шляхом поєднання лекційних і практичних занять, самостійної роботи та аналізу клінічних випадків, орієнтована на міждисциплінарну взаємодію, застосування принципів доказової медицини та формування клінічного мислення, що забезпечує підготовку висококваліфікованого магістра фізичної терапії відповідно до стандартів вищої освіти та потреб системи охорони здоров'я. Змістовне наповнення програми навчальної дисципліни у таблиці 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1. «Фізична терапія при хірургічних втручаннях»		

1.1	Роль фізичної терапії в хірургії	Місце фізичної терапії в системі хірургічної допомоги. Етапи хірургічного лікування. Завдання фізичної терапії у передопераційному та післяопераційному періодах. Мультидисциплінарний підхід.
1.2	Передопераційна фізична терапія	Оцінювання функціонального стану пацієнта. Передопераційна підготовка. Дихальна терапія. Профілактика ускладнень. Навчання пацієнта.
1.3	Рання післяопераційна фізична терапія	Принципи ранньої активізації. Вертикалізація. Дихальні вправи. Профілактика тромбозів, пневмоній, контрактур. Безпека пацієнта.
1.4	Фізична терапія після абдомінальних хірургічних втручань	Особливості післяопераційного періоду. Обмеження та протипоказання. Відновлення рухової активності. Робота з післяопераційним болем.
1.5	Фізична терапія після ортопедичних і травматологічних операцій	Відновлення функції опорно-рухового апарату. Принципи навантаження. Кінезіотерапія. Контроль болю та набряку.
1.6	Профілактика післяопераційних ускладнень	Вторинна профілактика. Оцінка ризиків. Контроль функціонального стану. Освітня робота з пацієнтом.

Модуль 2. «Фізична терапія при онкологічних захворюваннях»

2.1	Загальні основи онкології для фізичних терапевтів	Біопсихосоціальна модель. Етапи онкологічного лікування. Вплив хіміо- та променевої терапії на функціональний стан.
2.2	Оцінювання функціонального стану онкологічних пацієнтів	Застосування МКФ. Оцінка активності та участі. Фізична витривалість. Якість життя.
2.3	Фізична терапія під час онкологічного лікування	Особливості фізичних навантажень. Протипоказання. Робота з втомою, больовим синдромом, слабкістю.
2.4	Фізична терапія після онкохірургічних втручань	Відновлення рухової функції. Дихальна терапія. Профілактика ускладнень.
2.5	Лімфедема: фізична терапія та профілактика	Патофізіологія лімфедери. Компресійна терапія. Лікувальні вправи. Самоменеджмент пацієнта.
2.6	Паліативна фізична терапія та якість життя	Цілі паліативної реабілітації. Полегшення симптомів. Комунікація з пацієнтом та родиною. Етичні аспекти.

6. Структура навчальної дисципліни

(навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код тем и	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	інди-від-робота
Модуль 1. «Фізична терапія при хірургічних втручаннях»							
1.1	Роль фізичної терапії в хірургії	4	2	-	-	2	-
		7					

1.2.	Передопераційна фізична терапія	8	2	-	2	4	-
1.3.	Рання післяопераційна фізична терапія	8	2	-	2	4	
1.4.	Фізична терапія після абдомінальних хірургічних втручань	10	2	-	2	6	-
1.5.	Фізична терапія після ортопедичних і травматологічних операцій	12	2	-	2	8	-
1.6.	Профілактика післяопераційних ускладнень	6	-	-	2	4	-
ЗМКР №1		0,1/2					
Усього кредитів / годин за модулем 1		1,6/48	0,3/10	-	0,3/10	0,8/28	
Модуль 2. «Фізична терапія при онкологічних захворюваннях»							
2.1.	Загальні основи онкології для фізичних терапевтів	4	2	-	-	2	
2.2.	Оцінювання функціонального стану онкологічних пацієнтів	6	-	-	2	4	
2.3.	Фізична терапія під час онкологічного лікування	10	2	-	2	6	
2.4.	Фізична терапія після онкохірургічних втручань	8	2	-	2	4	
2.5.	Лімфедема: фізична терапія та профілактика	10	2	-	2	6	
2.6.	Паліативна фізична терапія та якість життя	4	-	-	-	4	
ЗМКР №2		0,1/2					
Усього кредитів / годин за модулем 2		1,4/42	0,2/8	-	0,2/8	0,8/26	
Загалом ЗМКР		0,1/4					-
Підсумковий контроль (залік)		0,1/2	-		-	-	-
Усього кредитів / годин		3/90	0,6/18	-	0,6/18	1,8/54	

7. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин	
		Очна (денна) форма	
Модуль 1. Фізична терапія при хірургічних втручаннях			

1.1	Опрацювання теоретичних засад фізичної терапії в хірургії. Аналіз ролі фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді.	2
1.2.	Вивчення методів передопераційного оцінювання та підготовки пацієнтів. Аналіз клінічних рекомендацій.	4
1.3.	Самостійне опрацювання принципів ранньої післяопераційної активізації та профілактики ускладнень.	4
1.4.	Аналіз особливостей фізичної терапії після абдомінальних хірургічних втручань.	6
1.5.	Опрацювання програм фізичної терапії після ортопедичних і травматологічних операцій.	8
1.6.	Вивчення заходів профілактики післяопераційних ускладнень. Підготовка до модульного контролю.	4
Разом за модулем 1		28
Модуль 2.		
Фізична терапія при онкологічних захворюваннях		
2.1.	Опрацювання основ онкології для фізичних терапевтів. Біопсихосоціальна модель та МКФ.	2
2.2.	Самостійне вивчення методів оцінювання функціонального стану онкологічних пацієнтів.	4
2.3.	Аналіз особливостей фізичної терапії під час хіміо- та променевої терапії.	6
2.4.	Опрацювання підходів до фізичної терапії після онкохірургічних втручань.	4
2.5.	Вивчення методів профілактики та лікування лімфедми.	6
2.6	Аналіз принципів паліативної фізичної терапії та підготовка до підсумкового контролю.	4
Разом за модулем 2		26
Усього		54

8. Перелік питань для підсумкового контролю

Модуль 1. Фізична терапія при хірургічних втручаннях

1. Місце та роль фізичної терапії в системі хірургічної допомоги.
2. Завдання фізичної терапії у передопераційному періоді.
3. Оцінювання функціонального стану пацієнта перед хірургічним втручанням.
4. Принципи передопераційної фізичної підготовки пацієнтів.
5. Роль дихальної терапії у передопераційному періоді.
6. Основні принципи ранньої післяопераційної фізичної терапії.
7. Вертикалізація пацієнтів у ранньому післяопераційному періоді: показання та

протипоказання.

8. Засоби профілактики післяопераційних ускладнень методами фізичної терапії.
9. Фізична терапія після абдомінальних хірургічних втручань: особливості та обмеження.
10. Відновлення рухової активності після операцій на органах черевної порожнини.
11. Фізична терапія після ортопедичних і травматологічних операцій.
12. Особливості застосування кінезіотерапії у післяопераційному періоді.
13. Контроль болю та набряку засобами фізичної терапії.
14. Профілактика тромбоемболічних ускладнень у післяопераційних пацієнтів.
15. Профілактика післяопераційних дихальних ускладнень.
16. Безпека пацієнта та протипоказання до фізичної терапії після хірургічних втручань.
17. Освітня робота з пацієнтом у післяопераційному періоді.
18. Роль мультидисциплінарної команди у післяопераційній реабілітації.
19. Критерії оцінювання ефективності фізичної терапії після хірургічних втручань.
20. Документування процесу фізичної терапії у хірургічних пацієнтів

Модуль 2. Фізична терапія при онкологічних захворюваннях

1. Особливості біопсихосоціальної моделі в реабілітації онкологічних пацієнтів.
2. Роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді при онкологічних захворюваннях.
3. Етапи онкологічного лікування та їх вплив на функціональний стан пацієнта.
4. Принципи оцінювання функціонального стану онкологічних пацієнтів із використанням МКФ.
5. Особливості планування програм фізичної терапії для онкологічних пацієнтів.
6. Показання та протипоказання до фізичної терапії при онкологічних захворюваннях.
7. Фізична терапія під час хіміотерапії: особливості, обмеження, безпека пацієнта.
8. Фізична терапія під час променевої терапії: принципи та застереження.
9. Фізична терапія після онкохірургічних втручань.
10. Відновлення рухової активності після операцій у онкологічних пацієнтів.
11. Онкологічна втома: причини, механізми та засоби фізичної терапії.
12. Больовий синдром у онкологічних пацієнтів та роль фізичної терапії.
13. Лімфедема: патогенез, клінічні прояви та принципи фізичної терапії.
14. Профілактика лімфедми у онкологічних пацієнтів після хірургічних втручань.
15. Компресійна терапія та лікувальні вправи при лімфедемі.
16. Паліативна фізична терапія: цілі, завдання та межі втручання.
17. Підвищення якості життя онкологічних пацієнтів засобами фізичної терапії.
18. Комунікація з онкологічним пацієнтом та його родиною: етичні аспекти.
19. Оцінювання ефективності фізичної терапії у онкологічних пацієнтів.
20. Документування процесу фізичної терапії при онкологічних захворюваннях.

9. Методи навчання

Для активізації навчального процесу здобувачів вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються сучасні педагогічні технології та методи навчання, спрямовані на формування професійних компетентностей, клінічного мислення та практичних навичок фізичного терапевта.

Під час **лекційних занять** навчальний матеріал подається у логічно структурованому вигляді з акцентом на проблемні питання та сучасні науково обґрунтовані підходи до фізичної терапії при хірургічних втручаннях та онкологічних захворюваннях; використовуються мультимедійні презентації, схеми, таблиці, клінічні алгоритми та приклади практичного застосування знань, здійснюється залучення здобувачів вищої освіти до критичного аналізу навчального матеріалу та обговорення клінічних ситуацій.

Під час **практичних занять** застосовуються активні та інтерактивні методи навчання,

зокрема: розбір клінічних випадків (case-study), аналіз ситуаційних задач, демонстрація та відпрацювання практичних навичок, проблемно-орієнтоване навчання, робота в малих групах, дискусії, рольові та ділові ігри, моделювання клінічних ситуацій, що сприяє формуванню клінічного мислення та професійної самостійності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає опрацювання навчальної та наукової літератури, аналіз національних і міжнародних клінічних рекомендацій, підготовку до практичних занять і підсумкового контролю, виконання індивідуальних завдань із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Обов'язковими елементами організації навчального процесу є систематичний контроль відвідування занять, оцінювання навчальної активності здобувачів вищої освіти, забезпечення об'єктивності та прозорості оцінювання результатів навчання.

10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби. Для здобувачів очної (денної, вечірньої) форми навчання кожен модуль завершується модульною контрольною роботою.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: диференційований залік.

Приклад шкали оцінювання

Поточний контроль													Підсумковий контроль	Сума
120													80	200
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	МКР№1	T5	T6	T7	МКР№2	T9	T10	T11	T12	МКР №2		
15	15	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-		

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками.

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
		ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я

	Диф.залік	100 балів	200 балів
		A (відмінно)	відмінно
B (дуже добре)	добре	82 - 89	155 – 169
C (добре)		75 - 81	140 – 154
D (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
E (достатньо)		61 - 67	111 – 124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

11. Рекомендований бібліографічний список

Нормативно-правові та професійні документи

1. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» №1053-IX; 2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20>
2. Постанова КМУ №1268 від 03.11.2021 «Про порядок надання реабілітаційної допомоги». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1268-2021-%D0%BF>
3. World Physiotherapy. **Policy statement: Physical therapist practice**. 2023
- 4.

Загальні основи фізичної терапії та реабілітації (МКФ, доказова медицина)

1. World Health Organization. **International classification of functioning, disability and health (ICF)**. Geneva: WHO; 2001. *Open Access*: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>
2. World Health Organization. **Rehabilitation 2030: A call for action**. Geneva: WHO; 2017. *Open Access*: <https://www.who.int/publications/i/item/rehabilitation-2030>
3. Negrini S, Kiekens C, Heinemann AW, et al. **Evidence-based practice in physical and rehabilitation medicine**. Eur J Phys Rehabil Med. 2019;55(1):1–6. *Open Access*: <https://www.minervamedica.it/en/journals/european-journal-physical-rehabilitation-medicine/article.php?cod=R33Y2019N01A0001>
4. Braddom RL. **Physical medicine and rehabilitation**. 6th ed. Philadelphia: Elsevier; 2021

Основна література

Модуль 1. Фізична терапія при хірургічних втручаннях

1. O'Sullivan SB, Schmitz TJ, Fulk G. **Physical rehabilitation**. 7th ed. Philadelphia: F.A. Davis; 2020.
2. Kisner C, Colby L, Borstad J. **Therapeutic exercise: foundations and techniques**. 8th ed. Philadelphia: F.A. Davis; 2020.
3. Haines KJ, Skinner EH, Berney S. **Association of postoperative physical therapy with outcomes after surgery**. JAMA Surg. 2019;154(1):e185494. *Open Access*: <https://jamanetwork.com/journals/jamasurgery/fullarticle/2719319>
4. Hulzebos EHJ, van Meeteren NLU. **Making the elderly fit for surgery**. Br J Surg. 2016;103(2):e12–e15. *Open Access*: <https://bjssjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bjs.10033>
5. Santa Mina D, Clarke H, Ritvo P, et al. **Effect of total-body prehabilitation on**

postoperative outcomes. Br J Surg. 2014;101(6):748–758. *Open Access:* <https://academic.oup.com/bjs/article/101/6/748/6122905>

6. Boden I, Browning L, Skinner EH. **The role of physiotherapy in preventing postoperative pulmonary complications.** J Physiother. 2018;64(2):67–73. *Open Access:* <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1836955318300263>

Модуль 2. Фізична терапія при онкологічних захворюваннях

1. Silver JK, Gilchrist LS. **Cancer rehabilitation with a focus on evidence-based outpatient physical therapy.** New York: Springer; 2015.

2. Stubblefield MD, O'Dell MW. **Cancer rehabilitation principles and practice.** New York: Demos Medical; 2018.

3. National Comprehensive Cancer Network. **NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology: Survivorship.** Version 2024. *Open Access:* https://www.nccn.org/guidelines/category_3

4. Schmitz KH, Campbell AM, Stuver MM, et al. **Exercise is medicine in oncology.** CA Cancer J Clin. 2019;69(6):468–484. *Open Access:* <https://acsjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.3322/caac.21579>

5. Silver JK, Baima J. **Cancer prehabilitation: an opportunity to decrease treatment-related morbidity.** Curr Phys Med Rehabil Rep. 2013;1:1–9. *Open Access:* <https://link.springer.com/article/10.1007/s40141-012-0001-0>

6. Stuver MM, ten Tusscher MR, Agasi-Idenburg CS, et al. **Conservative interventions for preventing clinically detectable lymphoedema.** Cochrane Database Syst Rev. 2015;(2):CD009765. *Open Access:* <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD009765.pub2/full>

7. Cheville AL, Mustian K, Winters-Stone K, et al. **Cancer-related fatigue management.** J Clin Oncol. 2018;36(21):2321–2330. *Open Access:* <https://ascopubs.org/doi/10.1200/JCO.2018.78.1367>

Додаткова література

1. World Health Organization. **Palliative care.** Geneva: WHO; 2023.

Open Access: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/palliative-care>

2. Maddocks M, Lovell N, Booth S, et al. **Palliative care and physical rehabilitation.** Lancet Oncol. 2019;20(6):e307–e318. *Open Access:* [https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045\(19\)30026-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045(19)30026-9/fulltext)

3. Montagnini M, Lodhi M, Born W. **The role of rehabilitation in palliative care.** Am J Hosp Palliat Care. 2019;36(3):236–243. *Open Access:* <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1049909118792420>

Інформаційні ресурси

1. **Офіційні нормативно-правові ресурси України** Єдиний державний вебпортал законодавства України (чинні закони, постанови, накази МОЗ України у сфері охорони здоров'я та реабілітації): <https://zakon.rada.gov.ua>

2. **Офіційні ресурси органів державної влади у сфері охорони здоров'я** Міністерство охорони здоров'я України — клінічні протоколи, стратегічні документи, нормативні акти: <https://moz.gov.ua>

3. Міжнародні організації та професійні асоціації World Health Organization (WHO) — міжнародні рекомендації, Міжнародна класифікація функціонування (МКФ), стратегічні документи з реабілітації: <https://www.who.int> World Physiotherapy — професійні стандарти, політики та рекомендації для фізичних терапевтів: <https://world.physio>

4. **Міжнародні клінічні протоколи та рекомендації** National

Comprehensive Cancer Network (NCCN) — клінічні настанови з онкології, реабілітації та підтримки пацієнтів: <https://www.nccn.org>

5. Наукові бази даних та ресурси доказової медицини (Open Access / institutional access) PubMed/MEDLINE — міжнародна база рецензованих наукових публікацій: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov> Cochrane Library — систематичні огляди доказової медицини та реабілітації: <https://www.cochranelibrary.com> Directory of Open Access Journals (DOAJ) — рецензовані наукові журнали з відкритим доступом: <https://doaj.org>

6. **Провідні наукові журнали з фізичної терапії та онкологічної реабілітації**
European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine Journal of Physiotherapy CA: A Cancer Journal for Clinicians The Lancet Oncology

7. **Національні бібліотечні та репозитарні ресурси** Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (електронні каталоги, репозитарії): <https://www.nbuv.gov.ua>
Національна наукова медична бібліотека України: <https://library.gov.ua>

8. **Ресурси для аналізу та впровадження результатів наукових досліджень**
ClinicalTrials.gov — міжнародний реєстр клінічних досліджень, у тому числі з фізичної терапії та реабілітації

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.